

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P9_TA(2022)0346

Veden saatavuus ihmisoikeutena – ulkoinen ulottuvuus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 5. lokakuuta 2022 veden saatavuudesta ihmisoikeutena – ulkoinen ulottuvuus (2021/2187(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon 28. heinäkuuta 2010 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 64/292, jossa tunnustetaan turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskeva ihmisoikeus,
- ottaa huomioon 18. joulukuuta 2013 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 68/157 turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevasta ihmisoikeudesta,
- ottaa huomioon 6. lokakuuta 2020 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 45/8 turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevista ihmisoikeuksista,
- ottaa huomioon 8. lokakuuta 2021 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 48/13 puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskevasta ihmisoikeudesta,
- ottaa huomioon 21. joulukuuta 2016 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 71/222, jossa yleiskokous julisti vuodet 2018–2028 kansainväliseksi veteen liittyvän kestäväen kehityksen vuosikymmeneksi,
- ottaa huomioon 21. joulukuuta 2020 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 75/212 vuosien 2018–2028 kansainvälisen veteen liittyvän kestäväen kehityksen vuosikymmenen tavoitteiden toteuttamisen kattavaa väliarviointia koskevasta YK:n konferenssista (YK:n vesikonferenssi 2023),
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,
- ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ja YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitean yleiset huomautukset,
- ottaa huomioon kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (CEDAW), yleissopimuksen lapsen oikeuksista ja yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista,

- ottaa huomioon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin, josta Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio antoivat julistuksen 17. marraskuuta 2017,
- ottaa huomioon YK:n taloudellisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten oikeuksien komitean yleisen huomautuksen nro 15 (2002) oikeudesta veteen,
- ottaa huomioon YK:n julistuksen alkuperäiskansojen oikeuksista sekä itsenäisten maiden alkuperäis- ja heimokansoja koskevan ILO:n yleissopimuksen nro 169 vuodelta 1989,
- ottaa huomioon maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä vuonna 1992 tehdyn yleissopimuksen (vesiyleissopimus), joka on alun perin neuvoteltu alueellisena välineenä ja johon liittyminen avautui kaikille YK:n jäsenvaltioille vuonna 2016,
- ottaa huomioon kansainvälisten vesistöjen muuhun kuin liikennekäyttöön sovellettavista säännöistä vuonna 1997 tehdyn yleissopimuksen (vesistöyleissopimus),
- ottaa huomioon vuonna 1999 vesiyleissopimukseen tehdyn vesivaroja ja terveyttä koskevan UNECE:n ja WHO:n pöytäkirjan, jossa esitetään kehys ihmisten yleisen oikeuden veteen ja sanitaatioon siirtämiseksi käytäntöön,
- ottaa huomioon YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja erityisesti tavoitteen nro 6, joka koskee puhdasta vettä ja sanitaatiota, sekä kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda 2030,
- ottaa huomioon 19. maaliskuuta 2019 julkaistun maailman vesitilannetta koskevan YK:n kehitysraportin ”Leaving no one behind”,
- ottaa huomioon YK:n elintarvike- ja maatalousjärjestön vuosina 2020 ja 2021 julkaisemat ”The State of Food and Agriculture” -raportit,
- ottaa huomioon turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevia ihmisoikeuksia käsittelevän erityisraportin 16. heinäkuuta 2021 antaman raportin veden tuotteistamisen ja finansialisaation riskeistä ja vaikutuksista turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskeviin ihmisoikeuksiin ja erityisraportin 21. heinäkuuta 2020 antaman raportin ihmisoikeuksista ja vesi- ja sanitaatiopalvelujen yksityistämisestä,
- ottaa huomioon maailman vesitilannetta koskevan YK:n kehitysraportin 2021 ”Valuing Water”,
- ottaa huomioon 17. kesäkuuta 2019 annetut EU:n ihmisoikeussuuntaviivat: turvallinen juomavesi ja sanitaatio,
- ottaa huomioon yhteisön vesipolitiikan puitteista 23. lokakuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY¹ (vesipuitedirektiivi),

¹ EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1.

- ottaa huomioon vesien suojelemisesta maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta 12. joulukuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/676/ETY¹,
- ottaa huomioon pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta 12. joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/118/EY²,
- ottaa huomioon ihmisten käyttöön tarkoitettun veden laadusta 16. joulukuuta 2020 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2020/2184³,
- ottaa huomioon 19. maaliskuuta 2014 julkaistun komission tiedonannon eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ”Vesi ja jätevesihuolto ovat perusoikeuksia! Vesi kuuluu kaikille, se ei ole kaupallinen hyödyke!” (COM(2014)0177),
- ottaa huomioon ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin 19. marraskuuta 2008 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/99/EY⁴,
- ottaa huomioon 19. marraskuuta 2018 annetut neuvoston päätelmät vesidiplomatiasta, 17. kesäkuuta 2019 annetut neuvoston päätelmät turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevista EU:n ihmisoikeussuuntaviivoista ja 19. marraskuuta 2021 annetut neuvoston päätelmät vedestä EU:n ulkoisessa toiminnassa,
- ottaa huomioon eurooppalaisen kansalaisaloitteen ”Right2Water” ja 8. syyskuuta 2015 antamansa päätöslauselman eurooppalaisen kansalaisaloitteen Right2Water seurannasta⁵,
- ottaa huomioon 9. kesäkuuta 2021 antamansa päätöslauselman vuoteen 2030 ulottuvasta EU:n biodiversiteettistrategiasta – Luonto takaisin osaksi elämäämme⁶,
- ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2021 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle yritysten huolellisuusvelvoitteesta ja vastuuvollisuudesta⁷,
- ottaa huomioon olemassa olevat onnistuneet rajatylittävän yhteistyön menetelmät, kuten näkemysten vaihto vesi- ja jätevesilaitosten välillä Pohjoismaissa 1980-luvulla ja Pohjoismaisen hydrologian yhdistyksen perustaminen vuonna 1970, vuotuinen Pohjoismaiden vesineuvonantajien kokous, Pohjoismaiden vesifoorumit ja laaja-alainen Pohjoismaiden yhteistyö vesivarojen hoitoon liittyvissä kysymyksissä,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan,
- ottaa huomioon kehitysvaliokunnan lausunnon,
- ottaa huomioon ulkoasiainvaliokunnan mietinnön (A9-0231/2022),

¹ EYVL L 375, 31.12.1991, s. 1.

² EUVL L 372, 27.12.2006, s. 19.

³ EUVL L 435, 23.12.2020, s. 1.

⁴ EUVL L 328, 6.12.2008, s. 28.

⁵ EUVL C 316, 22.9.2017, s. 99.

⁶ EUVL C 67, 8.2.2022, s. 25.

⁷ EUVL C 474, 24.11.2021, s. 11.

- A. ottaa huomioon, että YK:n yleiskokouksen päätöslauselmassa 64/292 tunnustetaan, että oikeus turvalliseen ja puhtaaseen juomaveteen ja sanitaatioon on ihmisoikeus, joka on välttämätön ihmisarvoisen elämän ja kaikkien ihmisoikeuksien täysimääräisen toteuttamisen kannalta; toteaa, että ilman vettä ei ole elämää ja että molemmat oikeudet ovat riippuvaisia toisistaan ja välttämättömiä ihmisarvoisen elämän kannalta; toteaa, että kestävä puhtaan veden saatavuus kaikille ei ole mahdollista ilman toimivia sanitaatioketjuja; toteaa, että vedellä ja vesiväylillä on tärkeä rooli yhteiskunnan elämässä ja siten myös vahva kulttuurillinen, hengellinen ja uskonnollinen ulottuvuus;
- B. ottaa huomioon, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteeseen 20 peruspalvelujen saatavuudesta sisältyy erityinen viittaus kansalaisten oikeuteen vesihuolto- ja puhtaanapalveluihin;
- C. ottaa huomioon, että vettä koskevan ihmisoikeuden epääminen vaikuttaa elämään ja terveyteen liittyvän oikeuden toteutumiseen, kun otetaan huomioon, että saastunut vesi, riittämätön jätevesihuolto ja huono sanitaatio ovat kytköksissä vakavien tautien leviämiseen ja jopa kuolemaan; toteaa, että vesi- ja sanitaatiopalvelut kuuluvat kansanterveyden kulmakiviin; ottaa huomioon, että ripulisairaudet ovat neljänneksi yleisin alle viisivuotiaiden lasten kuolinsyy ja yleisin kroonisen aliravitsemuksen syy; toteaa, että puhtaan veden, sanitaation ja hygienian saanti on välttämätöntä maailmanlaajuisen pandemioiden ja muiden tartuntatautien hallitsemisen varmistamisessa sekä mikrobilääkeresistenssin kasvavan uhan torjumisessa;
- D. ottaa huomioon, että covid-19-pandemia on koetellut eniten kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä ja että se on jälleen kerran korostanut tarvetta puhtaaseen ja riittävään veteen ja sanitaatioon maailmanlaajuisesti; toteaa, että vedenjakelun ja sanitaatio- ja hygieniapalvelujen saatavuus ja käyttömahdollisuus myös heikoimmassa asemassa oleville ja syrjäytyneille henkilöille on olennaisen tärkeää covid-19-pandemian torjumisessa;
- E. ottaa huomioon, että kehitysmaissa 80–90 prosenttia jätevedestä päätyy suoraan jokiin, järviin ja meriin ja aiheuttaa siten vesivälitteisiä tauteja ja vakavaa vahinkoa ympäristölle; ottaa huomioon, että miljoonien köyhtyneiden ihmisten elämä on riippuvaista vesilähteen hyvästä tilasta paitsi juomaveden saannin myös elintarviketuotannon takaamiseksi maatalouden, karjankasvatuksen ja kalastuksen avulla;
- F. ottaa huomioon, että vettä ja sanitaatiota koskevan ihmisoikeuden puutteellinen kunnioittaminen, suojaaminen ja noudattaminen estävät usein koulutusta koskevan oikeuden toteutumiseen; ottaa huomioon, että lapset ja usein tytöt joutuvat kävelemään päivittäin keskimäärin kuusi kilometriä hakeakseen vettä, mikä estää heitä käymästä koulua; ottaa huomioon, että veden hakemisen vaihtoehtokustannukset ovat korkeat ja siihen liittyy kauaskantoisia vaikutuksia, sillä se ottaa huomattavasti aikaa pois muulta tärkeältä toiminnalta;
- G. ottaa huomioon, että monet lapset lopettavat koulunkäynnin juomakelvottomasta vedestä tai heikoista hygieniakäytännöistä johtuvien sairauksien vuoksi; ottaa huomioon, että joka kolmannella lapsella ei ole saatavilla riittävästi vettä ja asianmukaisia saniteettitiloja koulussa; ottaa huomioon, että YK:n kestävä kehityksen tavoitteita koskevasta raportista 2021 kävi ilmi, että maailmanlaajuisesti useammassa kuin joka viidennessä peruskoulussa ei ollut saatavilla juomavettä tai samaa sukupuolta oleville tarkoitettuja omia wc-tiloja ja useammasta kuin joka kolmannesta peruskoulusta

puuttui käsiinpesumahdollisuus; ottaa huomioon, että monien tyttöjen on myös pakko lopettaa koulunkäyntinsä, kun he eivät pysty käyttämään tytöille sopivia wc-tiloja ja hoitamaan kuukautisiaan ihmisarvoisesti;

- H. ottaa huomioon, että vammaisilla lapsilla on myös vaikeuksia osallistua koulunkäyntiin mukautettujen wc-tilojen ja saniteettitilojen puuttumisen vuoksi; ottaa huomioon, että UNESCO raportoi, että yli 90 prosenttia vammaisista lapsista ei käy koulua ja vammaiset tytöt lopettavat koulun vammaisia poikia paljon todennäköisemmin; ottaa huomioon, että juomavesi on välttämätöntä oppimiseen tarvittavan keskittymisen kannalta;
- I. ottaa huomioon, että monien naisten ja tyttöjen, tiettyjen vammaisten henkilöiden ja ikääntyneiden kohtaamat veteen, sanitaatioon ja hygieniaan liittyvät haitat ilmenevät monin tavoin ja vaikuttavat heidän yleiseen terveyteensä, hyvinvointiinsa ja ihmisarvoonsa, lisääntymisterveyteensä, koulutukseensa, ravitsemukseensa, turvallisuuteensa sekä taloudelliseen ja poliittiseen osallistumiseensa; ottaa huomioon, että etupäässä vammaisten lasten äitien on pakko jäädä pois työelämästä, jotta he voivat hoitaa lastensa wc-toimia ja huolehtia lastensa kotikoulusta, kun kouluista puuttuvat esteettömät wc-tilat;
- J. ottaa huomioon, että monissa globaalien etelän maissa naiset ja tytöt ovat perinteisesti vastuussa kotitalouksien vedenhankinnasta ja että nämä vastuut tekevät heistä haavoittuvampia taudeille ja väkivallalle; ottaa huomioon, että naiset ja tytöt ovat suuremmassa vaarassa joutua hyökkäysten, seksuaalisen ja sukupuolistuneen väkivallan, häirinnän ja muunlaisten heidän turvallisuuttaan uhkaavien tapahtumien uhreiksi, kun he noutavat käyttövetä tai käyttävät saniteettitiloja kotiensa ulkopuolella;
- K. toteaa, että kuten turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevissa EU:n ihmisoikeussuuntaviivoissa todetaan, vettä ja sanitaatiota koskeva ihmisoikeus kattaa saatavuuden, käyttömahdollisuuden, hyväksyttävyyden, laadun ja kohtuuhintaisuuden sekä ihmisoikeuksiin perustuvan lähestymistavan periaatteet (syrjintäkielto, vastuuvellisuus, avoimuus, osallistuminen jne.);
- L. ottaa huomioon, että YK:n kestävän kehityksen tavoitteena 6 on varmistaa vuoteen 2030 mennessä turvallisen juomaveden ja sanitaatiopalvelujen yleinen ja yhtäläinen saatavuus koko maailman väestölle; ottaa huomioon, että UN-Waterin viimeisimmän tilanneraportin mukaan tämän tavoitteen saavuttaminen on saavutetusta edistymisestä huolimatta edelleen erittäin kaukana, määrärahat ovat riittämättömät ja saavuttamisen tiellä on edelleen merkittäviä haasteita, samoin kuin niiden merkittävien eriarvoisuuksien käsittelyssä, joita perustason vesi- ja sanitaatiopalvelujen saatavuudessa on maiden välillä ja niiden sisällä;
- M. ottaa huomioon, että YK:n kestävän kehityksen tavoitteita koskeva raportti 2021 osoittaa, että vuonna 2020 kahdella miljardilla ihmisellä ei ollut turvallisesti hallinnoituja juomavesipalveluja, 3,6 miljardilla ihmisellä ei ollut pääsyä turvallisesti hallinnoituihin sanitaatiopalveluihin ja 2,3 miljardilla ihmiseltä puuttui hygieniaa koskevat perusjärjestelyt ja että tavoite, joka koskee vesivarojen hoidon saattamista kestäväksi vuoteen 2030 mennessä, on vaarassa jäädä täyttymättä aikataulussa 129 maassa; toteaa, että veden saatavuus luo suotuisat olosuhteet taloudelliselle kehitykselle ja nämä olosuhteet puolestaan mahdollistavat sen, että heikossa asemassa olevat ihmiset voivat saavuttaa taloudellisen riippumattomuuden;

- N. ottaa huomioon, että yleisten ja turvallisesti hallinnoitujen vesihuollon ja sanitaation aikaansaaminen tuottaisi 37–86 miljardin Yhdysvaltain dollarin vuotuiset nettohyödyt vuosina 2021–2040;
- O. toteaa, että vesi on rajallinen luonnonvara; ottaa huomioon, että henkeä kohti käytettävissä olevan makean veden määrä on vähentynyt voimakkaasti kahden viime vuosikymmenen aikana; ottaa huomioon, että väestönkasvun epätasainen jakautuminen ja maaseudun väestökato, maatalouden tehostaminen, ilmastonmuutoksen vaikutukset ja ympäristön pilaantuminen sekä tietyt vedenkäyttöön liittyvät väärinkäytökset ja saastuttavat käytännöt aiheuttavat yhä enemmän ongelmia veden saatavuudessa monilla alueilla ja tulevaisuudessa ne aiheuttavat vieläkin enemmän saatavuusongelmia;
- P. ottaa huomioon, että vuoteen 2050 saakka maailman väestön nettokasvu on suurinta kehitysmaiden kaupungeissa, mikä lisää veden ja ruoan kysyntää kaupungeissa; ottaa huomioon, että maailman vesitilannetta koskevan YK:n kehitysraportin 2019 mukaan vuoteen 2050 mennessä vedenkäyttö saattaa olla kasvanut 20–30 prosenttia nykyisestä, ja ottaa huomioon, että Maailmanpankin mukaan kaupunkien vedenkysynnän ennustetaan kasvavan 50–70 prosenttia kolmen seuraavan vuosikymmenen aikana;
- Q. ottaa huomioon, että 125 kehitysmaata 154:stä on asettanut makean veden varannot ja maa-alueiden ja kosteikkojen ekosysteemit ilmastonmuutokseen sopeutumista koskevien kansallisten suunnitelmien keskeisimmiksi painopistealoksi kestävän kehityksen tavoitteen 13 mukaisesti;
- R. ottaa huomioon, että maapallon lämpeneminen on tärkeä veden niukkuuden syy; ottaa huomioon, että nykyinen ilmastohätätila, jossa kuivuus, tulvat ja rankkasateet ovat lisääntyneet, pahentaa veden epätasaista jakautumista; ottaa huomioon, että 90 prosenttia kaikista luonnonkatastrofeista liittyy veteen ja vesi aiheuttaa 70 prosenttia kaikista luonnonkatastrofeihin liittyvistä kuolemista; ottaa huomioon, että Maailman ilmatieteen laitoksen julkaisun ”Atlas of Mortality and Economic Losses from Weather, Climate and Water Extremes (1970 – 2019)” (Sää-, ilmasto- ja vesiääritiloista aiheutuneen kuolleisuuden ja taloudellisten tappioiden kartasto (1970–2019)) mukaan kymmenessä tänä aikana tapahtuneessa pahimmassa katastrofissa eniten ihmisuhreja kyseisellä ajanjaksolla aiheuttaneet riskit ovat kuivuus, myrskyt ja tulvat; ottaa huomioon, että OECD:n mukaan tulvavaara uhkaa lähes 20:tä prosenttia maailman väestöstä vuonna 2050;
- S. ottaa huomioon, että vesistressi, jonka YK on määritellyt tilanteeksi, jossa veden kysyntä on suurempi kuin käytettävissä oleva määrä tai jossa veden huono laatu rajoittaa sen käyttöä, voi joissakin tapauksissa olla syynä pakkomuuttoon ja muuttoliikkeeseen; ottaa huomioon, että maailman vesitilannetta koskevien YK:n kehitysraporttien mukaan viidellä kaikkiaan yhdestätoista maailman alueesta on tällä hetkellä vesistressiä, mikä tarkoittaa, että kaksi kolmasosaa maailman väestöstä elää vesistressin alueilla; ottaa huomioon, että YK:n kestävän kehityksen tavoitteita koskevan raportin 2020 mukaan veden niukkuus saattaa aiheuttaa, että noin 700 miljoonaa ihmistä joutuu siirtymään kotiseuduiltaan vuoteen 2030 mennessä;
- T. ottaa huomioon, että metsäkadolla, maananastuksella ja luonnonvarojen liikkakäytöllä ja louhinnalla, joita harjoittavat myös järjestäytyneet rikollisryhmät, on huomattava vaikutus jokien ja järvien vedenkorkeuteen, ne muuttavat veden kiertokulkua ja edistävät jokien ja järvien kuivumista sekä hyödynnettyjen alueiden pilaantumista;

- U. ottaa huomioon, että yli 10 prosenttia kaikista lajeista ja arasta biodiversiteetistä on makean veden ekosysteemeissä, jotka kattavat alle yksi prosenttia maapallon pinta-alasta; ottaa huomioon, että noin 70 prosenttia maailman makeasta vedestä käytetään maataloudessa ja loppuosa teollisessa käytössä (19 prosenttia) pääasiassa elintarvike-, tekstiili- ja energiateollisuuden sekä valmistusteollisuuden, kemianteollisuuden, lääketeollisuuden ja kaivostoiminnan aloilla sekä kotitalouksissa (11 prosenttia), mihin lukeutuu myös juomaveden kulutus;
- V. ottaa huomioon, että terveet ekosysteemit mahdollistavat veden määrän ja laadun parantamisen ja parantavat samalla kykyä sietää ilmastonmuutoksen vaikutuksia;
- W. ottaa huomioon, että maatalous on maailman makean veden varojen suurin kuluttaja; ottaa huomioon, että kolmasosa maailman peltoalasta käytetään karjan ruokintaan; ottaa huomioon, että FAO:n vuonna 2020 julkaisemassa raportissa ”The State of Food and Agriculture – Overcoming Water challenges in agriculture” todetaan, että elintarviketuotantoa ja maaseudun tuloja voidaan merkittävästi parantaa investoimalla uusiin kastelujärjestelmiin tai nykyisten järjestelmien mukauttamiseen ja nykyaikaistamiseen ja että tämä olisi yhdistettävä parannettuihin vesihuoltokäytäntöihin, myös parannettuihin maatalouskäytäntöihin; ottaa huomioon, että maanastus vaikuttaa kielteisesti veden saatavuuteen ja laatuun, se vähentää paikallisyhteisöjen vesilähteitä ja loukkaa niiden ihmisoikeutta turvalliseen juomaveteen;
- X. ottaa huomioon, että energia-alan osuus maailmanlaajuisesta vedenotosta on tällä hetkellä 10 prosenttia ja että arvioiden mukaan energia-alan vedenkulutus kasvaa vuoteen 2040 mennessä lähes 60 prosenttia;
- Y. ottaa huomioon, että tietyllä säädösten vastaisella ja monissa tapauksissa laittomalla kaivannaisteollisuudella on merkittävä vaikutus pinta- ja pohjavesiin sekä jäätiköiden, metsien, kosteikkojen tai jokien sekä muiden ihmisten käyttöön tarkoitetun juomaveden kannalta elintärkeiden veden lähteiden pilaantumiseen ja tuhoutumiseen;
- Z. ottaa huomioon, että tekstiiliteollisuus on yksi eniten vettä kuluttavista aloista maailmassa ja että vaatteita ja tekstiilejä tuotetaan eräillä maailman alueilla, joilla vedestä on eniten pulaa; ottaa huomioon, että tekstiiliteollisuus on luokiteltu maailman toiseksi saastuttavimmaksi teollisuudenalaksi ja että suuri osa sen aiheuttamasta pilaantumisesta päätyy vesistöihin; ottaa huomioon, että komissio aikoo hyväksyä vuoden 2022 ensimmäisellä neljänneksellä kestäviä tekstiilejä koskevan EU:n strategian, jolla EU:ta pyritään auttamaan siirtymään kohti kiertotaloutta, jossa tekstiilituotteet suunnitellaan niin, että ne kestävät pidempään, niitä voidaan käyttää uudelleen, korjata ja kierrättää ja ne ovat energiatehokkaita;
- AA. ottaa huomioon, että kasvava veden kysyntä johtaa vesivarojen liialliseen hyödyntämiseen ja veden niukkuus on tehnyt siitä kiistanalaisen luonnonvaran; ottaa huomioon, että YK:n mukaan maailmassa on kolmisen sataa aluetta, joilla ennustetaan syntyvän vesikonflikti vuoteen 2025 mennessä;
- AB. ottaa huomioon, että vesivarojen puolustamiseen kohdistuu hyökkäyksiä ja monissa maissa veden laadun vahingoittaminen on kriminalisoitu; ottaa huomioon, että viime vuosina ympäristöoikeuksien ja vettä koskevan oikeuden puolustajiin on kohdistunut yhä enemmän hyökkäyksiä, kuten surmia, sieppauksia, kidutusta, sukupuolistunutta väkivaltaa, uhkailua, häirintää, pelottelua, herjauskampanjoita, kriminalisointia,

oikeudellista häirintää, häätöjä ja pakkosiirtoja, ja katsoo, että näitä henkilöitä on tuettava ennakoivasti ja heidän henkeään ja turvallisuuttaan on suojeltava; ottaa huomioon, että useat Saharov-mielipiteenvapauspalkinnon saajaehdokkaat ovat joutuneet hyökkäysten kohteiksi puolustaessaan vettä ja julkishyödykkeitä; ottaa huomioon, että Guapinol-joen vesistön puolustajat joutuivat olemaan vankeudessa yli kaksi vuotta ennen kuin heidät saatiin vapautettua; ottaa huomioon, että Lolita Chávez on ollut neljä vuotta maanpaossa, koska hän puolusti aluetta vesivoimaloiden toiminnalta Iximulewissa (Guatemala); ottaa huomioon, että Berta Cáceres surmattiin vuonna 2016, koska hän puolusti Blanco- ja Gualcarque-jokia, ja ettei tämän rikoksen tekijöitä ole vielä tuomittu;

- AC. ottaa huomioon, että Global Witness -järjestön mukaan yli kolmannes vuosina 2015–2019 surmatuista maailman maa- ja vesioikeuksien puolustajista ja ympäristöaktivisteista kuului alkuperäisyhteisöihin, ja toteaa, että alkuperäisyhteisöjen taidot maan ja veden hallinnan alalla ovat ratkaisevan tärkeitä ilmastokriisin ja biologisen monimuotoisuuden häviämisen torjunnassa;
- AD. ottaa huomioon, että miehitysvallat ovat käyttäneet vedensaannin epäämistä ja vesinfrastruktuurin tuhoamista keskeisenä taktiikkana miehitettyjen alueiden liittämisiksi ja ihmisten syrjäyttämiseksi mailtaan;
- AE. toteaa, että EU:n vesipuitedirektiivissä tunnustetaan, että ”vesi ei ole tavallinen kaupallinen tuote, vaan pikemminkin perintö, jota on sellaisena suojeltava, puolustettava ja kohdeltava”;
- AF. ottaa huomioon, että 6. joulukuuta 2020 lähtien vesi on listattu Wall Streetin futuurimarkkinoilla; ottaa huomioon, että turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevia ihmisoikeuksia käsittelevä YK:n erityisraportoiija Pedro Arrojo on todennut, että vedellä on monia yhteiskunnillemme elintärkeitä arvoja, joita markkinoiden logiikka ei tunnusta, joten vettä ei voida hallinnoida asianmukaisesti markkinoilla, etenkin keinottelulle alttiilla rahoitusmarkkinoilla; ottaa huomioon, että monien YK:n asiantuntijoiden mukaan keinottelevan lähestymistavan soveltaminen ihmisten elämän ja ihmisarvon kannalta välttämättömien hyödykkeiden hallintaan loukkaa köyhydessä elävien ihmisten ihmisoikeuksia, pahentaa sukupuolten eriarvoisuutta ja lisää huono-osaisten yhteisöjen haavoittuvuutta;
- AG. ottaa huomioon, että hallitusten velvollisuutena on taata välttämätön vähimmäistason vedensaanti ja sanitaatio kaikille; ottaa huomioon, että turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevia ihmisoikeuksia käsittelevän YK:n erityisraportoiijan 16. heinäkuuta 2021 antamassa raportissa korostetaan, että vettä olisi pidettävä julkisena hyödykkeenä ja sitä olisi hallinnoitava ihmisoikeuksiin perustuvan lähestymistavan mukaisesti siten, että taataan oikeus veteen ja sanitaatioon sekä vesiekosysteemien kestävyys; ottaa huomioon, että vedenjakelu ja sanitaatio ovat yleishyödyllisiä palveluita ja että vesihuoltoprosessista saatavilla tuloilla olisi katettava siihen mahdollisesti liittyvät menot sekä parantamiskustannukset samalla kun turvataan yleinen etu;
- AH. ottaa huomioon, että kuten turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevissa EU:n ihmisoikeussuuntaviivoissa todetaan, valtiot ovat velvollisia kunnioittamaan, suojelemaan ja toteuttamaan näitä oikeuksia ja että kolmansien osapuolten olisi ehdottomasti pidättäydyttävä puuttumasta vettä ja sanitaatiota koskevien oikeuksien toteutumiseen;

- AI. ottaa huomioon, että sanitaatioketjussa työskenteleviin työntekijöihin kohdistuu monia riskejä, mukaan lukien vaarallisista työoloista johtuvat terveysriskit; ottaa huomioon, että usein he ovat epävirallisia työntekijöitä, jotka eivät saa työntekijöiden oikeuksien antamaa suojaa; ottaa huomioon, että veteen ja sanitaatioon liittyvien oikeuksien toteutuminen ei saa vaarantaa sanitaatioalalla työskentelevien työntekijöiden turvallisuutta, ihmisarvoa eikä hyvinvointia;
1. vahvistaa, että oikeus turvalliseen juomaveteen ja sanitaatioon on ihmisoikeus ja että molemmat oikeudet täydentävät toisiaan; korostaa, että puhtaan juomaveden saanti on ehdoton edellytys terveille ja ihmisarvoiselle elämälle ja olennaisen tärkeä ihmisarvon kehittymiselle; korostaa, että oikeus veteen on olennaisen tärkeä edellytys muiden oikeuksien toteutumisen kannalta, ja katsoo siksi, että asian käsittelyssä on noudatettava sitä logiikkaa, että vesi on yleisen edun mukainen, yhteinen globaali julkishyödyke;
 2. korostaa, että riittävien vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen asianmukainen käyttömahdollisuus ja oikeus terveyteen ja elämään ovat toisistaan riippuvaisia ja välttämättömiä kansanterveyden ja inhimillisen kehityksen kannalta; korostaa puhtaan veden tarvetta pandemioiden yhteydessä ja kehottaa komissiota, jäsenvaltioita ja kolmansia valtioita toteuttamaan asianmukaisia toimenpiteitä ja strategioita ja toimintapolitiikkoja, jotta kaikkia ihmisiä voidaan suojella riittävästi;
 3. korostaa, että turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevan oikeuden tunnustaminen ihmisoikeudeksi oli ratkaisevan tärkeä askel kohti parempaa sosiaalista ja ympäristöön liittyvää oikeudenmukaisuutta; toteaa, että edistymistä voisi parantaa se, että alalle annetaan korkeampi poliittinen painoarvo ja varmistetaan asiaankuuluvien politiikkatoimien parempi täytäntöönpano ja seuranta, tehokkaampi rahoitus, vastuuvollisuus ja yleisön osallistuminen, jotka vaikuttavat erityisesti kaikkein syrjäytyneimpiin erityisesti kehitysmaissa; korostaa, että avustaminen turvallisen juomaveden saannin ja sanitaation varmistamisessa olisi asetettava selkeästi etusijalle EU:n varoja myönnettäessä ja avustuksia suunniteltaessa;
 4. muistuttaa valtioiden velvollisuudesta edistää ja suojella kaikkia ihmisoikeuksia, jotka ovat yleismaailmallisia, jakamattomia, toisistaan riippuvaisia ja toisiinsa liittyviä ja joita on edistettävä ja sovellettava oikeudenmukaisesti, tasapuolisesti ja ketään syrjimättä; muistuttaa siksi, että valtioiden on varmistettava riittävän, laadukkaan ja turvallisen juomaveden yleinen, asianmukainen ja kohtuuhintainen saatavuus ja parannettava veden saatavuutta sanitaatio- ja hygieniakäyttöön; muistuttaa, että oikeus puhtaaseen veteen tarkoittaa, että vedenjakelupalvelujen on oltava kaikkien saatavilla;
 5. muistuttaa, että valtiot, jotka ratifioivat jonkun ihmisoikeussopimuksen, sitoutuvat suojelemaan, kunnioittamaan ja noudattamaan ihmisoikeuksien suojelua koskevassa kansainvälisessä, kansallisessa, alueellisessa ja paikallisessa kehyksessä annettuja sitoumuksia; katsoo tässä yhteydessä, että kansainvälisen yhteisön tunnustamaan vettä ja sanitaatiota koskevaan oikeuteen olisi sisällytettävä suojelua ja täytäntöönpanon valvontaa koskevia mekanismeja, ja kehottaa siksi EU:ta edistämään suojelumekanismeja kansainvälisellä, alueellisella ja kansallisella tasolla sen varmistamiseksi, että vettä ja sanitaatiota koskevan oikeuden toteuttaminen ei ole valtioille valinnaista vaan oikeus, jonka toteutumista on voitava valvoa; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita johtamaan näyttämällä esimerkkiä ja ratifioimalla asiaankuuluvat yleissopimukset, kuten vesivaroja ja terveyttä koskevan pöytäkirjan ja maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä vuonna 1992 tehdyn yleissopimuksen;

6. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita edistämään turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevia oikeuksia ja niiden normatiivista kehitystä monenvälisillä ja alueellisilla foorumeilla, mukaan lukien tukemalla turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevia ihmisoikeuksia käsittelevän YK:n erityisraportoinnin mandaattia; korostaa erityisraportoinnin ja hänen edeltäjiensä työn sekä muiden vettä ja sanitaatiota koskeviin ihmisoikeuksiin liittyvien YK:n ihmisoikeusmekanismien mukaisten toimien merkitystä;
7. korostaa turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevien EU:n ihmisoikeussuuntaviivojen tärkeyttä ja kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita ottamaan ne käyttöön kolmansissa maissa ja kolmansia maita kohtaan ja monenvälisillä foorumeilla; korostaa EU:n henkilöstön koulutuksen merkitystä tässä yhteydessä; kehottaa komissiota ja Euroopan ulkosuhdehallintoa raportoimaan säännöllisesti parlamentille ja sen asiaankuuluville (ali)valiokunnille siitä, miten ne ovat soveltaneet näitä suuntaviivoja, ja antamaan esimerkkejä toiminnastaan ja sekä tämän vaikutuksesta;
8. kehottaa EU:n ja jäsenvaltioiden edustustoja, kuten EU:n suuntaviivoissa huomautetaan, ottamaan kumppanivaltioiden kanssa käytävissä kahdenvälisissä keskusteluissaan esille asioita, jotka liittyvät turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevaan oikeuteen ja näitä oikeuksia puolustavien ihmisoikeusaktivistien ja kansalaisjärjestöjen tilanteeseen, etenkin käytäessä ihmisoikeuksia koskevia ja alakohtaisia neuvotteluja;
9. korostaa, että eteneminen kohti puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskevan oikeuden tunnustamista puhdasta, terveellistä ja kestävää ympäristöä koskevasta ihmisoikeudesta annetun YK:n ihmisoikeusneuvoston päätöslauselman 48/13 mukaisesti on perusedellytys turvallisen juomaveden ja sanitaation takaamiseksi kaikille; suhtautuu tässä yhteydessä myönteisesti ympäristörikoksia, ympäristötuhorikos mukaan luettuna, koskevaan kansainväliseen normatiiviseen kehitykseen;
10. kehottaa kehitysmaita liittymään YK:n kahteen maailmanlaajuiseen vesialan yleissopimukseen eli rajavesistösovimukseen ja vesistöyleissopimukseen ja pyrkimään panemaan ne täysimääräisesti täytäntöön, sillä ne ovat tärkeitä välineitä vesidiplomatian, rauhan ja konfliktinestön tukemiseksi rajojen yli ulottuvia vesistöjä koskevan yhteistyön avulla;
11. korostaa, että vettä koskevan oikeuden täysimääräisen toteutumisen edellytyksenä on biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja ilmaston suojeleminen, ja edellyttää siksi, että vesivarojen, jotka ovat kasvien, eläinten ja ihmisten perustarve, hallinnassa olisi otettava ensisijaisesti huomioon ympäristölliset ja sosiaaliset edut, mukaan lukien työllistämistoimet ja köyhyydessä elävien ihmisten tulojen ja turvallisten olosuhteiden lisääminen;
12. korostaa, että vedenjakelun ja sanitaation parantaminen sekä vesivarojen parempi hoito voivat vauhdittaa maiden kestävää talouskasvua ja edistää merkittävästi köyhyyden vähentämistä;
13. korostaa, että veden ja sanitaation saatavuuden alalla on toteutettava ennakoivia toimia ja että käytävissä on oltava luotettavat ja vertailukelpoiset indikaattorit veden ja sanitaation saatavuuden parantumisen tai huonontumisen mittaamiseksi;

14. korostaa, että tietyt kehittämisen mallit, joissa suositaan massiivisia hankkeita ja laajamittaista liiketoimintaa, vaikuttavat kielteisesti veden saatavuuteen ja laatuun kaikissa maissa ja lisäävät kilpailua vedestä sekä muita veteen liittyviä konflikteja; pitää tässä yhteydessä ehdottoman tärkeänä, että investoidaan kestäviin juomavesiratkaisuihin, joita ovat esimerkiksi vesiekosysteemien hyväkuntoisen tilan palauttaminen, jäteveden kierrättäminen, suolan poistaminen merivedestä rannikkoalueilla, viemärijärjestelmien parantaminen ja kastelu- ja maanviljelykäytäntöjen parantaminen;
15. korostaa, että vesivarojen tehottomalla hoidolla ja säädösten vastaisen teollisen toiminnan aiheuttamalla saastumisella on kielteisiä vaikutuksia vettä ja sanitaatiota koskevien ihmisoikeuksien toteutumiselle;
16. kehottaa komissiota kannustamaan luopumista käytännöistä, jotka ovat uhka turvallista ja puhdasta juomavettä ja sanitaatiota koskevalle oikeudelle ja saattamaan tällaiset käytännöt ympäristö- ja ihmisoikeusvaikutusarviointien kohteeksi;
17. antaa tunnustusta ympäristöoikeuksien ja erityisesti vettä koskevaa oikeutta puolustajien tärkeälle työlle, tunnustaa tarpeen tukea näitä henkilöitä ennakoivasti ja suojella heidän henkeään ja turvallisuuttaan ja tuomitsee jyrkästi rikokset, kuten surmat, sieppaukset, kidutuksen, seksuaalisen ja sukupuolistuneen väkivallan, uhkailun, häirinnän, pelottelun, herjaukset, kriminaalisoinen, oikeudellisen häirinnän, hädät ja pakkosiirrot, joihin monet valtiolliset ja valtiosta riippumattomat toimijat, esimerkiksi hallitukset ja monikansalliset yritykset, syylistyvät;
18. kehottaa EU:ta tukemaan ympäristöoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tärkeää työtä; kehottaa komissiota, EUH:ta ja jäsenvaltioita noudattamaan ihmisoikeuksien puolustajia koskevissa EU:n suuntaviivoissa annettua sitoumusta ja seuraamaan ja ottamaan esille yksittäisiä tapauksia, joissa ympäristöön liittyvien ihmisoikeuksien puolustajia, erityisesti tapauksia, jotka koskevat Saharov-palkinnon voittajia ja saajaehdokkaita, vastaan hyökätään siksi, että he puolustavat vettä ja julkishyödykkeitä;
19. korostaa, että ympäristöön liittyvien ihmisoikeuksien puolustajien turvallisuutta ja vapautta toimia ilman väkivaltaa ja pelottelua olisi edistettävä; odottaa, että EU:n edustustot priorisoivat tukensa ympäristöön liittyvien ihmisoikeuksien puolustajille ja vastaavat järjestelmällisesti ja vahvasti kaikkiin heihin tai heidän sukulaisiinsa kohdistuviin uhkauksiin tai hyökkäyksiin ja raportoivat parlamentille tällaisissa tapauksissa toteutetuista toimista; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita lisäämään suojelua ja ehkäisymekanismeja ympäristöön liittyvien ihmisoikeuksien puolustajien hyväksi; palauttaa mieliin kehoituksensa, joka koskee EU:n laajuista koordinoitua järjestelmää, jossa myönnetään lyhytaikaisia viisumeja ihmisoikeuksien puolustajille tilapäistä siirtoa varten, etenkin niille, jotka työskentelevät ympäristöoikeuksien tai alkuperäiskansojen oikeuksien edistämisen ja suojelemisen eteen ja jotka ovat erityisesti hyökkäyksen kohteena;
20. kehottaa valtioita kunnioittamaan oikeutta yhteiskunnallisiin mielenilmauksiin ja oikeutta rauhanomaiseen kokoontumiseen etenkin vastustaessaan hankkeita, jotka vaarantavat juomavettä ja sanitaatiota koskevan ihmisoikeuden toteutumisen; kehottaa EU:n edustustojen ja jäsenvaltioiden suurlähetystöjen virkamiehiä tässä yhteydessä ja ihmisoikeuksien puolustajia koskevien EU:n suuntaviivojen mukaisesti vierailemaan

pidätettyinä tai kotiarestissa olevien ihmisoikeuksien puolustajien luona ja osallistumaan näiden oikeudenkäynteihin tarkkailijoina;

21. palauttaa mieliin, että alkuperäiskansoilla on tärkeä rooli luonnonvarojenkestävän hoidon ja biologisen monimuotoisuuden säilymisen kannalta; pyytää EU:ta ja sen jäsenvaltioita tunnustamaan alkuperäiskansojen perinteiset omistusoikeudet sekä maan ja luonnonvarojen hallintaoikeudet, sellaisina kuin ne määritellään YK:n alkuperäiskansojen oikeuksien julistuksessa ja ILO:n yleissopimuksessa nro 169, ja suojelemaan niitä sekä noudattamaan vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen periaatetta; pyytää, että jäsenvaltiot, jotka eivät vielä ole ratifioineet alkuperäis- ja heimokansoja koskevaa Kansainvälisen työjärjestön (ILO) yleissopimusta nro 169, ratifioivat sen; ilmaisee olevan erityisen huolestunut tiettyjen megahankkeiden, infrastruktuurihankkeet, kaivannaisteollisuuden hankkeet ja energiantuotantohankkeet mukaan luettuina, merkittävästä vaikutuksesta vettä ja sanitaatiota koskeviin ihmisoikeuksiin, etenkin alkuperäiskansojen osalta; pitää tärkeänä varmistaa, että ihmisoikeusvaikutuksista tehdään rehelliset ja kattavat arvioinnit ja että väestöjä, joihin kohdistuu vaikutuksia, ja kansalaisyhteiskunnan ryhmiä kuullaan vilpittömässä mielessä ja että alkuperäisväestöt ovat tarvittaessa antaneet vapaan ja tietoon perustuvan ennakkosuostumuksen megahankkeeseen; kehottaa valtiollisia ja valtiosta riippumattomia toimijoita välttämään toimia, jotka vaarantavat alkuperäiskansojen, afrikkalaistaustaisten ja maaseutuyhteisöjen oikeudet maahan, veteen, ekosysteemeihin ja biologiseen monimuotoisuuteen, ja kehottaa toimivaltaisista viranomaisista tunnustamaan virallisesti niiden omistusoikeudet, hallintaoikeudet, muut oikeudet ja vastuut; korostaa, että on tärkeää järjestää avoimia, osallistavia ja yhteistyöhön perustuvia kuulemisia vesivarojen hallintaa koskevista merkittävistä julkisista päätöksistä;
22. kehottaa komissiota tarkistamaan huolellisesti, että eri kehitysyhteistyövälineistä ja ulkopoliittikan välineistä, esimerkiksi Euroopan investointipankin kautta, rahoitetut infrastruktuuri- ja energiahankkeet eivät vaaranna ihmisoikeuksia, kuten vettä ja sanitaatiota koskevaa ihmisoikeutta, ja kestävä kehityksen tavoitteita eivätkä omalta osaltaan lisää alkuperäiskansojen häätämistä mailtaan ja maa-alueiltaan;
23. korostaa, että on kiinnitettävä enemmän huomiota kestäviin ja häiriönsietokykyisiin vesi- ja sanitaatioinfrastruktuureihin, jotta tuetaan yhteisöjä panemalla täytäntöön katastrofiriskien vähentämistoimenpiteitä ja hyödyntämällä kaikkia tarvittavia vesiriskien kartoitusvälineitä ja varhaisvaroitusjärjestelmiä; kehottaa komissiota tukemaan Resilient Water Accelerator -aloitetta;
24. tuomitsee sen, että turvallista juomavettä ja sanitaatiota koskevan ihmisoikeuden toteuttamiseen liittyy edelleen sukupuolten eriarvoisuutta ja että niiden puuttuminen johtaa sukupuolisyriintään; panee myös huolestuneena merkille, että tällä on tuhoisa vaikutus naisten oikeuksiin, mikä johtuu erityisesti naisten ja tyttöjen erityistarpeista kuukautishygienian ja -terveyden osalta, minkä vuoksi naisten ja tyttöjen on vaikea elää turvallista ja terveellistä elämää; korostaa, että vesipalvelujen ja riittävien sanitaatio- ja hygieniapalvelujen edullinen saatavuus on olennainen edellytys kansanterveydelle ja inhimilliselle kehitykselle, mihin kuuluu myös tyttöjen oikeus koulutukseen, ja vaatii, että kehitysmaiden vesi-, sanitaatio- ja hygieniapalvelujen ala asetetaan etusijalle EU:n kehityspolitiikassa;
25. kehottaa suojelemaan naisia ja tyttöjä fyysisiltä uhilta ja hyökkäyksiltä, mukaan lukien seksuaaliselta väkivallalta, silloin kun he ovat hakemassa käyttöväettä tai käyttämässä

kotinsa ulkopuolella olevia saniteettitiloja; kehottaa toteuttamaan toimenpiteitä, joilla vähennetään sitä aikaa, jonka naiset ja tytöt käyttävät käyttöveden hakuun, ja pyritään siten vähentämään puutteellisten vesi- ja sanitaatiopalvelujen kielteistä vaikutusta tyttöjen koulunkäyntimahdollisuuksiin;

26. korostaa, että EU:n ja sen jäsenvaltioiden on tehtävä YK:n ja kansainvälisen yhteisön kanssa tiiviissä yhteistyössä työtä ulkomaanavun saajien kanssa maailmanlaajuisen vedensaantia koskevan ongelman poistamiseksi siten, että samalla varmistetaan riittävät sanitaatiopalvelut kaikille; kehottaa kaikkia valtioita täyttämään velvoitteensa CEDAW:n ja erityisesti sen 14 artiklan mukaisesti, jossa vaaditaan sopijavaltioita varmistamaan, että maaseutualueiden naisilla on oikeus asianmukaisiin elinoloihin muun muassa sanitaation ja vedensaannin kannalta;
27. kehottaa komissiota ja EUH:ta soveltamaan muutosvoimaista ja intersektionaalista sukupuolisensitiivistä lähestymistapaa vesivarojen hallintaan ja vedenjakelu- ja sanitaatio-ohjelmiin ja sisällyttämään niihin toimintapolitiikkoja, joihin liittyy konkreettisia toimintasuunnitelmia ja riittävä rahoitus EU:n ulkoisten rahoitusvälineiden ja sukupuolten tasa-arvon edistämistä koskevan toimintasuunnitelman (GAP III; sukupuolten tasa-arvoa ja naisten vaikutusvallan lisäämistä ulkoisissa toimissa vuosina 2021–2025 koskeva EU:n toimintasuunnitelma) mukaisesti; kehottaa edistämään naisten johtajuutta sekä heidän täysimääräistä, tehokasta ja tasa-arvoista osallistumistaan vesihuoltoon ja sanitaatiota koskevaan suunnitteluun, päätöksentekoon ja päätösten täytäntöönpanoon;
28. korostaa, että turvallisen juomaveden saatavuus on yksi suurimmista tämän ajan ongelmista, etenkin kun lähes 60 prosenttia pohjavesivarannoista ylittää poliittiset aluerajat; palauttaa mieliin, että neuvosto tuomitsi vuonna 2018 antamissaan päätelmissä veden käyttämisen sodankäynnin aseena ja katsoi, että tässä yhteydessä vesi-infrastruktuurien tuhoaminen, vesien saastuttaminen tai vesiuomien ohjaaminen toisaalle veden saatavuuden rajoittamiseksi tai estämiseksi voitaisiin katsoa kansainvälisen oikeuden loukkauksiksi; muistuttaa, että tahallinen veden epäminen, joka johtaa siviilien tuhoamiseen, on Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön mukaan rikos ihmisyyttä vastaan ja että sitä voidaan myös pitää sotarikoksena, koska kaikki juomavesilaitteistoihin ja toimitus- ja kastelulaitteisiin kohdistuvat hyökkäykset tai niiden tuhoaminen on kielletty vuonna 1949 tehtyjen Geneven sopimusten nojalla;
29. on erittäin huolissaan siitä, että miehityillä alueilla vettä ja sanitaatiota koskevan oikeuden loukkaamisella pyritään karkottamaan ihmiset alueiltaan, ja on huolissaan vedenjakelun, vesivarojen ja -infrastruktuurin saatavuuden epäamisestä; muistuttaa, että kaikilla kansoilla, myös miehityillä alueilla elävillä kansoilla, on täysivaltainen oikeus hallita luonnonrikkauksiaan; kehottaa miehitysvaltoja toteuttamaan välittömiä toimenpiteitä taatakseen veden saannin ja oikeudenmukaisen jakelun miehityillä alueilla eläville ja 20. joulukuuta 2018 annetun YK:n yleiskokouksen päätöslauselman 73/255 mukaisesti erityisesti takaamaan, että vesilähteet, mukaan lukien vesivarojen hoito, hyödyntäminen ja jakelu, ovat miehityillä alueilla elävien ihmisten hallinnassa;
30. kehottaa EU:ta laatimaan poliittisen strategian, jolla helpotetaan ratkaisujen löytämistä näillä alueilla ja kannustetaan merkittävimmillä veteen liittyvillä konfliktialueilla sijaitsevia maita allekirjoittamaan vesiyhteisö-

31. on erittäin huolissaan siitä, että pakolaisleireillä ei ole saatavilla vettä ja asianmukaista sanitaatiota; korostaa valtioiden velvollisuutta turvata pakolaisten oikeus sanitaatioon ja veteen;
32. korostaa, että vaikka vesi voi joskus toimia konflikti-indikaattorina, sillä voi olla myös myönteinen rooli rauhan ja yhteistyön edistämisessä; tukee EU:n diplomaattista sitoutumista valtioiden rajojen yli ulottuvia vesistöjä koskevaan yhteistyöhön rauhan, turvallisuuden ja vakauden välineenä ja korostaa yhdenmätyn vesivarojen hallinnan tärkeyttä ja tarvetta uusille täydentävyyksille humanitaarisen, kehityksen ja rauhaa edistävän toiminnan välillä, jotta voidaan vastata kiireellisiin tarpeisiin ja puuttua aikaisemmin perimmäisiin syihin ja estää humanitaaristen vesi- ja sanitaatiokriisien puhkeaminen;
33. korostaa, että eri puolilla maailmaa toimivien yritysten on varmistettava, että niiden toiminta ei loukkaa tai väärinkäytä turvallisen juomaveden saantia koskevaa ihmisoikeutta YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden mukaisesti sekä niiden YK:n julkilausumien ja sopimusten mukaisesti, joihin tämä oikeus on sisällytetty; vaatii lisäksi valtioita pyrkimään saavuttamaan kestävä kehityksen tavoitteessa 6 asetetut päämäärät ja laatimaan lainsäädäntöä, jolla taataan se, että yritykset eivät rajoita asianmukaisen vedenjakelun tasapuolista saatavuutta; kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita osallistumaan rakentavasti monikansallisia yhtiöitä ja muita yrityksiä käsittelevän YK:n hallitustenvälisen työryhmän työhön ihmisoikeuksien osalta sitovan kansainvälisen välineen vahvistamiseksi monikansallisten yhtiöiden ja muiden yritysten toiminnan sääntelemiseksi kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön mukaisesti;
34. kehottaa EU:n edustustoja ja jäsenvaltioiden edustustoja unionin ulkopuolisissa maissa olemaan erityisen valppaita suhteessa yrityksiin, myös EU:hun sijoittautuneisiin yrityksiin, jotka voisivat kieltää vettä ja sanitaatiota koskevien oikeuksien toteutumisen tai heikentää sitä; korostaa, että tällaisten loukkausten uhreilla on oltava käytettävissään tehokkaat oikeudelliset tai muut asianmukaiset oikeussuojakeinot sekä valitusmekanismit;
35. huomauttaa, että eurooppalaisilla yrityksillä on myös unionin ulkopuolisissa maissa oikeudellinen velvoite täyttää ne kehittämis- ja huolellisuusvelvoitteet, jotka niiden on täytettävä EU:ssa; korostaa, että on tärkeää ehkäistä, käsitellä ja lieventää mahdollisia haitallisia vaikutuksia vettä ja riittäviä sanitaatiopalveluja koskeviin ihmisoikeuksiin pakollisten huolellisuusvelvoitteita koskevien kehysten mukaisesti; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita pohtimaan ja tutkimaan, miten voidaan antaa enemmän tietoa ja varmistaa kuluttajille avoimuus tuotteiden kestävyysvaikutuksista vesivaroihin, myös vesijalanjäljen osalta;
36. korostaa, että kuten useat YK:n asiantuntijat ovat todenneet, vettä kohdellaan liian usein hyödykkeenä ilman että tarkastellaan tarkemmin sosiaalisia ja kulttuurisia koskevia näkökohtia, ja toteaa, että tämä loukkaa perusihmisoikeuksia ja lisää ympäristön pilaantumista ja yhteiskunnan köyhimpien ja syrjäytyneimpien haavoittuvuutta, mikä on vastoin YK:n kestävä kehityksen tavoitteita; muistuttaa, että vedenjakelu ja sanitaatio ovat yleishyödyllisiä palveluja eivätkä hyödykkeitä ja että ne eivät ole ylellisyustuotteita eivätkä kulutustavaroita, joten niillä ei saa käydä kauppaa sellaisinaan; korostaa vesivarantojen rajallisuutta ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan toimia maailmanlaajuisen veden niukkuuden ehkäisemiseksi sekä

tukemaan unionin ulkopuolisia maita näiden toimenpiteissä veden niukkuuden torjumiseksi;

37. kehottaa valtioita hyväksymään lainsäädäntötoimia, joilla estetään taloudellinen keinottelu vedellä futuurimarkkinoilla ja edistetään vesi- ja sanitaatiopalvelujen asianmukaisia hallintopuitteita ensisijaisesti ihmisoikeuksia ja julkiseen etuun liittyviä kysymyksiä koskevan lähestymistavan mukaisesti; kehottaa EU:ta ja kansallisia hallituksia edistämään ja tukemaan riippumattomia vettä koskevasta sääntelystä vastaavia elimiä, jotka voivat auttaa ihmisoikeusstandardien täytäntöönpanossa;
38. muistuttaa, että vesi ei ole pelkkä kaupallinen tuote vaan ihmisten elämän ja ihmisarvon kannalta välttämätön julkishyödyke, kuten EU:n vesipuitedirektiivissä todetaan; toteaa, että vesipalvelut ovat yleishyödyllisiä ja luonteeltaan erityisiä palveluja, jotka ovat siten ensisijaisesti yleisen edun mukaisia; muistuttaa, että EU:n ulkoisten politiikkojen ja välineiden, kuten kauppaa- ja investointisopimusten ja naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen – Globaali Eurooppa, sekä eurooppalaisten yritysten toiminnan kannalta on tärkeää vaalia juomavettä ja sanitaatiota koskevaa ihmisoikeutta asianomaisissa maissa;
39. korostaa, että vesi on julkinen hyödyke, jonka riittävä, jatkuva ja korkealaatuinen saatavuus on turvattava; kehottaa valtioita ja avunantajia vahvemmin edistämään vesi- ja sanitaatiopalveluja välttämättöminä julkisina palveluina kaikille muun muassa sellaisilla investoinneilla, joiden avulla voidaan parantaa vesi- ja sanitaatiopalvelujen saatavuutta ja ylläpitää olemassa olevaa palveluinfrastruktuuria ja palvelujen tuotto- ja käyttöastetta; katsoo, että vesihuoltojärjestelmien valmiuksien vahvistamiseen ja hallinnointiin sekä niiden toimintaan ja ylläpitoon investoiminen on tärkeää, jotta voidaan luoda varmoja ja kestäviä vesi- ja sanitaatiopalveluja;
40. kehottaa EU:ta tukemaan kolmansia maita niiden toimissa veden ja saniteettitilojen yleisen ja syrjimättömän saatavuuden takaamiseksi ja toimeentulon vedenjakelun vähimmäistason takaamiseksi kotitalouksille, jotka ovat taloudellisesti tai sosiaalisesti haavoittuvassa asemassa;
41. kehottaa EU:ta myös investoimaan luonnon ekosysteemien (mukaan lukien metsät, tulvatasangot, kosteikot jne.) suojeluun ja ennallistamiseen, sillä ne tarjoavat usein perinteisiä infrastruktuuriratkaisuja kustannustehokkaampia ja kestävämpiä vesihuoltoratkaisuja veden varastoinnin, veden käsittelyn, eroosion valvonnan sekä kohtalaisten ja äärimmäisten sääilmiöiden osalta;
42. kehottaa valtioita ottamaan käyttöön mallin, joka soveltuu parhaiten vesi- ja sanitaatiopalvelujen tarjoamiseen, ja osallistumaan läpinäkyvään ja jämäkkään prosessiin, jolla parannetaan vettä ja sanitaatiota koskevien ihmisoikeuksien tehokasta toteutumista niiden yhteiskunnissa; kehottaa hallituksia lisäämään julkisia investointeja veteen liittyvään kestäväan infrastruktuuriin ja suojelemaan vettä olennaisena julkisena hyödykkeenä;
43. toteaa, että vedenkäyttö on sovitettava vesiensuojelua koskevien uusien teknologioiden soveltamiseen, veden saastumisen vähentämiseen ja jäteveden kierrätykseen, jotta voidaan parantaa veden toimitus- ja käsittelytapoja sekä jätevesihuoltotapoja;
44. kehottaa EU:ta tukemaan kestäväan vesivarojen hoitoa maatalousalalla, jossa käytetään yli 70 prosenttia vesivaroista, investoimalla kestäviin kastelujärjestelmiin ja veden

varastointijärjestelmiin, optimoimalla ja vähentämällä makean veden käyttöä maatalouden koko toimitusketjussa, vähentämällä ruokajätettä ja edistämällä agroekologiaa ennallistamalla kosteikkoja sekä vähentämällä mahdollisuuksien mukaan sellaisten torjunta-aineiden ja lannoitteiden käyttöä, joihin liittyy veden, erityisesti pohjaveden, saastumisen uhka;

45. muistuttaa, että veden saatavuus on myös energian tuotantoon ja talteenottoon liittyvä haaste; korostaa tässä yhteydessä, että on tärkeää tukea energiahuollon parantamista ja edistää käsitellyn jäteveden uudelleenkäyttöratkaisuja, jotta makean veden kulutusta voidaan rajoittaa jäteveden käsittelyn avulla;
46. kehottaa Maailmanpankkia ja Kansainvälistä valuuttarahastoa pidättäytymään kannustamasta avustuksia, lainoja ja teknistä apua myöntäessään sellaisia ehtoja, jotka edellyttävät, että hallitukset yksityistävät vesi- ja sanitaatiopalvelut;
47. kehottaa komissiota varmistamaan riittävän taloudellisen tuen valmiuksien kehittämistoimille vesialalla yhteistyössä kansainvälisten foorumien ja laitosten kanssa; tukee YK:n kehitysohjelman käynnistämää globaalia vesisolidaarisuusfoorumia, jotta paikallisviranomaiset voidaan kytkeä mukaan vesihaasteita koskevien ratkaisujen etsintään; suhtautuu myönteisesti YK:n vuoden 2023 vesikonferenssiin tilaisuutena kehittää monialaisia lähestymistapoja veteen liittyvien tavoitteiden ja päämäärien saavuttamiseksi ja kestäväen kehityksen tavoitteen 6 saamiseksi takaisin aikatauluunsa;
48. kehottaa komissiota ja EUH:ta kannustamaan unionin ulkopuolisia maita antamaan sidosryhmille, mukaan lukien kansalaisyhteiskunnan organisaatiot sekä alkuperäis- ja paikallisyhteisöt, jotka pyrkivät puuttumaan vettä ja sanitaatiota koskevien oikeuksien loukkauksiin, riittävät resurssit ja pääsyn asiaankuuluviin tietoihin ja antamaan niille tarvittaessa mahdollisuuden osallistua mielekkäällä tavalla veteen liittyviin päätöksentekoprosesseihin, jotta voidaan varmistaa niiden sitoutuminen tietoon perustuvaan ja tulossuuntautuneeseen panokseen vesipolitiikan suunnitteluun ja täytäntöönpanoon; katsoo, että juomavettä koskevan ihmisoikeuden toteuttamisessa on erittäin tärkeää edistää ja vahvistaa ihmisoikeusasiantuntijoiden, kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja yhteisöjen edustajien verkostoja kaikilla tasoilla, ja kehottaa tässä mielessä hallituksia suunnittelemaan mekanismeja osallistavalle vesivarojen hallinnan järjestelmälle;
49. kehottaa EU:ta auttamaan kolmansia maita jätevesihuoltoalan työntekijöiden oikeuksien kunnioittamisessa, toteutumisessa ja edistämässä, mukaan lukien heidän oikeutensa ihmisarvoon, turvallisuuteen ja terveyteen sekä järjestäytymisoikeus;
50. korostaa, että puhtaan veden ja sanitaation puutteellisesta saatavuudesta kärsivät eniten köyhydessä elävät ihmiset, erityisesti naiset ja tytöt, sekä vähemmistöt, kuten ihmiset, joilla on fyysinen ja/tai henkinen vamma; korostaa, että veden ja sanitaatiopalvelujen saatavuuteen liittyvä eriarvoisuus johtuu usein järjestelmätason eriarvoisuudesta tai syrjäytymisestä; kehottaa hallituksia seuraamaan veden ja sanitaatiopalvelujen saatavuuteen liittyvää eriarvoisuutta ja ryhtymään määrätietoisiin toimiin, joilla kannustetaan investoimaan sanitaatiojärjestelmiin ja vesijohtoverkkoihin, myös julkisiin järjestelmiin, sekä edistämään tehokkuutta ja vesien suojelua, sillä kyseessä on niukka luonnonvara; kehottaa niitä lisäksi takaamaan, että veden ja sanitaatiopalvelujen saatavuudessa julkishyödykkeinä ei esiinny syrjintää, ja varmistamaan, että niitä tarjotaan kaikille, erityisesti asettamalla etusijalle naiset, tytöt ja haavoittuvat ryhmät, jotta voidaan puuttua järjestelmätason syrjäytymiseen ja syrjintään; kannustaa

viranomaisia tarkistamaan veteen liittyviä lainsäädännöllisiä, poliittisia ja käytännön kehyksiään vesihuollon alalla ihmisoikeusperiaatteiden ja normien näkökulmasta, jotta toimia voidaan ohjata edistymisen tiellä olevien esteiden poistamiseen;

51. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.